Poďme odborne diskutovať!

(Ministerstvo láme chrbticu tým, čo potraviny produkujú)

Onedlho uplynie už štvrtina volebného obdobia, ale rezortné ministerstvo si stále nenašlo cestu k svojim partnerom. Pretože ministerstvo by malo byť poľnohospodárom, potravinárom a lesníkom skutočným partnerom v úsilí zlepšiť pomery v rezorte a posunúť ho bližšie k potravinovej sebestačnosti a udržateľnosti, ako o tom hovorí programové vyhlásenie vlády. Práve takto to cítia členovia SPPK, najreprezentatívnejšej agropotravinárskej samosprávy na Slovensku.

Treba si uvedomiť, že sektor sa nachádza v zložitom období po troch desaťročiach zanedbávania predchádzajúcimi vládami, nachádza sa v období pandémie COVID-19 a krátko pred zavedením zásadnej reformy Spoločnej poľnohospodárskej politiky na sedemročné obdobie. Práve tu a teraz potrebujú pôdohospodári a potravinári ministerstvo, ktoré bude prijímať zodpovedné a predvídateľné rozhodnutia.

Ostatným príkladom (ne)komunikácie ministerstva a pomyslenou čerešničkou na torte nekomunikacie je snaha o zavedenie redistributívnej platby. Je to jedna z možností, ktoré ponúka na podporu príjmu poľnohospodárov Spoločná poľnohospodárska politika. Cieľom redistributívnej platby je podporiť menšie farmy zvýšenou platbou na stanovený počet hektárov. Je to legitímny cieľ ako podporiť menšie rodinné farmy, udržať ich hospodárenie s perspektívou rozvoja a udržania vidieckeho osídlenia. Slovensko mohlo túto možnosť využiť už v programovacom období 2014 – 2020.

Členovia SPPK, medzi ktorými je aj mnoho menších poľnohospodárskych firiem a súkromne hospodáriacich roľníkov, redistributívnu platbu neodmietajú. Sme si však vedomí toho, že neuvážené zavedenie tejto platby môže vážne skomplikovať ekonomickú situáciu mnohým, najmä stredne veľkým poľnohospodárskym podnikom, ktoré tvoria chrbticu agrosektora a produkujú gro domácich potravín. Zaveďme ju po odbornej diskusii a dôkladnom zvážení, pretože možností je mnoho.

Sme zásadne proti navrhovanej výške platby 150 EUR na prvých 28 ha, ako aj proti tomu aby platbou v takejto výške bolo podporených viac ako 9000 fyzických osôb nepodnikateľov (činžiakoví farmári), ktorých reálna produkcia potravín okrem samozásobenia sa blíži k nule. Považujeme to doslova za rozhadzovanie peňazí daňových poplatníkov na úkor podpory produkčných aktívnych poľnohospodárov.

Pri nastavení redistributívnej platby je potrebné sa pozrieť aj na doteraz publikované materiály z dielne ministerstva, ako napríklad Revízia výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka (Záverečná správa) vypracovaného rezortným Inštitútom pôdohospodárskej politiky, ktorá navrhuje zaviesť redistributívnu platbu vo výške na úrovni 100 ha (čo je priemerná výmera farmy na Slovensku) so sadzbou stanovenou na úrovni minimálne 30 % priemernej priamej platby na hektár (ministerstvom navrhnutá redistributívna platba je 65% z priemernej priamej platby na hektár, teda viac ako dvojnásobok a je to horný strop, ktorý povoľuje legislatíva EÚ). Aj o tom samozrejme treba diskutovať, ale ilustruje to skutočnosť, že na jednu vec je niekoľko rôznych názorov v rámci ministerstva. Zvážme aj možnosť neposkytnutia redistributívnej platby „farmám“ vo veľkosti do 3 alebo 5 ha, pretože to len zintenzívni boj o pôdu a konflikty na poliach. Zvýši sa počet žiadateľov o priame platby na PPA a skomplikuje ich včasné vyplácanie. Pouvažujme aj o degresivite redistributívnej platby, teda že by platba so stúpajúcimi hektármi postupne klesala.

Poďme odborne diskutovať!

Ministerstvo nemôže riadiť rezort systémom pokus – omyl a to ešte v čase pandémie! A keď to nevyjde, tak skúsime zas niečo iné. Bez analýz a znalosti dopadov týchto hókusov-pokusov na hospodárenie v sektore a stresových dopadov na život farmára.

Je najvyšší čas na zodpovednosť! Pohár preteká!